

което билъ прочутъ и на всѣкадѣ уважаванъ. Лошитѣ хора отъ страхъ го уважавали, а добритѣ отъ любовъ го почитали, защото се ползували, както отъ щедростта, великодушието и защитничеството му, тѣй и отъ разумността и добритѣ съвѣти и наставления. Въ черковно-училищно настоятелство нищо не се вършило безъ негово мнѣние, затова на всѣкадѣ и по цѣла околностъ билъ знаменитъ и прочуенъ чловѣкъ.

Първородний му синъ Савва оставенъ всецѣло въ Жеравна, дома, на грижитѣ на майка му Станка, която по своето тактично домашно управление, която на овцетѣ отъ вълната изработвала разнокачественни рукодѣлия, шаяци, аби и всекакви ткания и постилки, които по изящността и умеренитѣ цѣни много се продавали и приносили богата полза. Тя приглѣдувала вси бѣдни и роднини, съ милосливо обхождане и поведение, съ умното и благо говоренѣ, спечелила симбатия отъ всички гражданки и граждани и я нарекли „благата госпожа“ и на всекадѣ ѣ отдавали отлична честъ и похвала. Тя, върху това, била крайно благочестива и набожна жена, често пѣти ходела на черква съ сина си, всякога му приказвала добри поучения, наставления и вдѣхвала му отлично домашно, майчино възпитание. Когато станало вече умно и разумно момченце, тя го дала на училище; тамъ станалъ първъ примѣренъ, трудолюбивъ, смиренъ и прилѣженъ ученикъ, въ малко време напѣдналъ, научилъ се добрѣ да чети и да пише. Послѣ баща му го завежда въ Ямболското училище, дѣкато съ успѣшното прилѣжане изучилъ добрѣ преподаванитѣ тамъ науки въ продължение на неколко години.

Савва Евкарпидисъ, свършивши наукитѣ въ Гръция, дохожда въ Шуменъ за главенъ даскалъ (тогава учителъ не се казваше) около 1848 год. (фактични показания отъ г-на Василь Стоянова, жеравненца, началникъ въ Народното събрание), който (даскалъ), като се научилъ за способността и достоинството на другия Савва отъ Янболъ, привиква го за помощникъ.

И тѣй, наречените отъ народа голѣми Савва и малки Савва нареждатъ Шуменското училище. Малкиятъ билъ отлично пѣргавъ, неуморимъ работникъ, деннощно се трудилъ, съ любезностъ всекому услужвалъ, съ кротостъ и благостъ разборно училъ ученицитѣ, па намиралъ време и самъ да се учи, и тѣй съ тия добри качества, примѣръ и поведение добилъ любовъ, почетъ и симбатия отъ всички шуменци, та заради отличний му характеръ наименоуватъ го „Филаретъ“ (обича добринята); туй си название тѣй останало.

Подиръ двѣ-три години даскалъ Евкарпиди, преименованъ на български учителъ С. Доброплодный, като видѣлъ голѣмата ревностъ, желание и стремление на Филаретова къмъ още по високи науки, издѣйствува да го прати въ Россия, а когато да трѣгне, почти вси граждани излѣзли да го испращатъ, стари хора, млади булки, моми, ергене и ученици, подобно на тържественъ день, народенъ празникъ, или нѣкой герой, връщайки се побѣдносно отъ бойното полѣ. Едни му донасятъ бокети отъ благоухани цветя и топли пити, други съ радостъ го пригрѣщатъ, здрависватъ съ плоските отъ изобилното домашно руйно винце, като му пожелаватъ съ здраве да иди да се доучи въ славната славянска Россия, отъ която съ упование се очеква освобождението ни отъ турската тирания. А малкитѣ ученици редомъ и пла-